

Stenogrammid

XIII Riigikogu, VII Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 24.01.2018, 13:00

Toimetatud

13:00 Infotund

1. 13:01 Vägivalla vastu seismine

2. 13:13 Riigiasutuste Tallinnast väljaviimine

3. 13:25 SKAIS2 arengud

4. 13:39 Regionaalhaldus

5. 13:51 EL-i eelarve sissemaksed

13:00 Infotund

12:59 Esimees Eiki Nestor

Tere päevast! Infotund. Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Infotunnis on 46 Riigikogu liiget.

Valitsusliikmetest on kohal tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski peaministri ülesannetes, riigihalduse minister Jaak Aab ja sotsiaalkaitseminister Kaia Iva. Täna on selline tore päev, kui ma saan anda teile võimaluse esitada kaks täpsustavat küsimust.

1. 13:01 Vägivalla vastu seismine

13:01 Esimees Eiki Nestor

Esimene küsija on Yoko Alender ja küsimus on peaministri ülesannetes olevale Jevgeni Ossinovskile. Palun, Yoko Alender!

13:01 Yoko Alender

Austatud juhataja! Hea minister, kas teie arvates on naistevastane vägivald Eestis tõsine probleem? Kui jah, siis vastutate selle eest teie ja vastutame selle eest meie siin saalis, et püüda seda vähendada. Mida peaksime tegema, kuidas kujundama ühiskonna hoiakuid, et aidata vägivalda vähendada?

13:01 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Suur tänu selle retoorilise küsimuse eest! Loomulikult on naistevastane vägivald ja lähisuhtevägivald tervikuna Eestis väga tõsine probleem. Teame seda, sest uuringud näitavad, et suur osa naisi taluvad oma täiskasvanuelu jooksul kas füüsilist või vaimset lähisuhtevägivalda. Teame ka, et lähisuhtevägivald moodustab registreeritud kuritegudest päris suure osa. Loomulikult tähendab see seda, et riik peab lähisuhtevägivallaga süsteemselt võitlema.

See eeldab ka ühiskondlike hoiakute kujundamist ja mul on hea meel, et viimastel aastatel on see teema olnud päris tõsiselt riiklikus fookuses. Veel viis aastat tagasi võis öelda, et kui sellest räägiti, siis see oli selline meeste õlletauajutt. Teame ka mõnda ministrit, kes on selle valdkonna eest vastutanud ja öelnud, et mis naistevastane vägivald, tema pole seda küll näinud. Teame sedagi, et ohvrid ei ole julgenud kuhugi pöörduda abi saamiseks ja ei ole olnud ka neid kohti, seda süsteemi, kust ohvrid võiksid abi saada. Viimastel aastatel on olukord hakanud kiiresti paranema nii hoiakute kui ka ohvritele tagatud riiklike teenuste mõttes. Näiteks on nüüdseks seadustatud ühtsetel alustel ohvriabisüsteem ja

igas maakonnakeskuses on abi kõikidele ohvritele kättesaadav.

Me oleme igal aastal suurendanud ka rahastust. Aastal 2014 hakkasime me seda esimest korda riigieelarvest rahastama ja sellel aastal on rahastus riigieelarvest kasvanud peaaegu kaks korda. Me teame, et on vastu võetud ka mitu seadust, ratifitseeritud Istanbuli konventsioon ja tehtud muudatusi Eesti õiguses selle rakendamiseks. Nii et ma arvan, et me võime öelda, et me oleme alustanud süsteemset võitlust lähisuhtevägivallaga ja naistevastase vägivallaga – see on kindlasti oluline areng.

13:03 Esimees Eiki Nestor

Esimene täpsustav küsimus. Yoko Alender, palun!

13:03 Yoko Alender

Aitäh selle ülevaate eest! Mainisite ka hoiakute kujundamist. Justiitsministri sõnal on siin kindlasti väga tugev kaal – tema sõna on ju õiguse endaga võrdne. Kas teie arust peaks valitsuses jätkama justiitsminister, kes selle valdkonna eest vastutava ministrina kahetses vägivalla hukkamõistmist?

13:04 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Aitäh! Olen oma seisukoha varem välja öelnud, aga ma loomulikult kordan seda hea meelega. Ma arvan, et Urmas Reinsalu sõnavõtt ei olnud valitsusliikmele kohane ja sellele saab olla ainult üks hinnang, mille avalikkus on ka ühemõtteliselt andnud. Urmas Reinsalu on seda ka ise tunnistanud ja seetõttu vabandust palunud. Loomulikult on sellest tulenevalt erinevad inimesed, kodanikud ja poliitilised jõud kujundanud ka oma hoiaku, mida Urmas Reinsalu teha võiks. Meie, sotsiaaldemokraadid, oleme varem öelnud, et Urmas Reinsalu oleks võinud teha riigimeheliku sammu ja ametist tagasi astuda. Ta ei ole seda teinud, aga kahtlemata ei saa olla mingit õigustust tema sõnavõtule ja nendele väljaütlemistele, mis ta nädal tagasi tegi.

Kindlasti oleme me üldises pildis, riikliku poliitika käigus astunud lähisuhtevägivalla ja naistevastase vägivalla vastases võitluses päris tõsiseid samme edasi ja jätkame neid. Mitu olulist uut algatust on ka töös, näiteks pilootprojekt Pärnu maakonnas. Seal käib praegu koostöö prokuratuuri, Sotsiaalministeeriumi ja Siseministeeriumi vahel, selleks et vägivallatseja kodust eemaldada, juhul kui ta on ohvrile ohtlik. Nii et selles võitluses on juba olulisi edasiarendusi tehtud ja selles kontekstis on seda tüüpi sõnavõttud loomulikult lubamatud.

13:06 Esimees Eiki Nestor

Yoko Alender, teine täpsustav küsimus, palun!

13:06 Yoko Alender

Aitäh, hea juhataja! Hea minister, olete siin peaministri kohustes. Kas sellest rollist lähtuvalt arvate, et justiitsminister peaks peale oma sellist käitumist valitsusliikmena jätkama?

13:06 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Aitäh! Oma eelmises vastuses ma juba vastasin sellele küsimusele. Seadus ei ole andnud mulle voli esindada ja esitada peaminister Jüri Ratase nimel tema moraalseid hinnanguid ja hoiakuid. Nii et ma räägin siin siiski enda eest ja sellele küsimusele ma ka vastasin oma eelmises vastuses.

13:06 Esimees Eiki Nestor

Urmas Kruuse, palun!

13:07 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt minister! Olen jälginud teie sõnavõtte seoses Urmas Reinsalu väljaütlemistega, põhimõtteliselt vägivalla mittetunnistamisega. Kui usutavad on need teie sõnad eilsete ja tänaste väljaütlemiste raames, millega te olete andnud oma fraktsioonile korralduse mitte osaleda selle küsimusega seotud umbusaldushääletuses? Ma saan aru, et teie fraktsioonis on ainult üks mees, kes julgeb nende väärtuste eest seista, mida teie erakonnajuhina olete kogu aeg lubanud. Rääkimata sellest, et te olete Sotsiaalministeeriumis väga selgelt kaasvastutaja kogu selle vägivallateema eest, mis ühiskonda puudutab.

13:07 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Suur tänu! Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonis ei ole keegi avaldanud kellelegi survet ühte- või teistpidi hääletada. Tõsi on see, et üks fraktsiooni liige, Hannes Hanso, on öelnud, et tema osaleb sellel hääletusel. Teised fraktsiooni liikmed on pärast ühist arutelu jõudnud seisukohale, et nad selles ei osale. Aga loomulikult on kõik minu fraktsiooni liikmed – ma loodan, et ka teie fraktsiooni liikmed – hääletustel vabad. Mis puudutab seda umbusaldushääletust, siis kahtlemata on meie, kõikide sotsiaaldemokraatide moraalne ja poliitiline hinnang Urmas Reinsalu väljaütlemistele ühene ja hukkamõistev. Me oleme justiitsministrile andnud ka soovitusi, et oleks parem, kui ta teeks sellest oma järeldused ja võtaks vastutuse.

Nüüd, mis puudutab seda putru, mida härra Ligi koos härra Helmega siin küpsetab, siis ausalt öeldes on minul küll väga raske aru saada, milliseid väärtuseid te selles küsimuses jagate. Ma lugesin, et härra Helme ütles eile, et põhjus, miks nad Urmas Reinsalule umbusaldust avaldavad, on Istanbuli konventsiooni ratifitseerimine. Andres Anvelt oli see justiitsminister, kes sellele aastal 2014 Eesti nimel alla kirjutas. Meie arvates on tegemist ääretult olulise sümboli ja alustalaga võitluses naistevastase vägivalla vastu. Selle kohta on EKRE liikmed öelnud, et tegemist on täiesti lubamatu asjaga, mis lammutab traditsioonilisi soorolle ja kõike muud sellist. Mul on selles mõttes kaunis keeruline mõista, milliseid väärtusi te selle poliitilise jõuga jagate. Aga kuna te olete ka varem rääkinud sellest, et te näeksite neid endaga koos valitsusvastutust jagamas, siis küllap on see midagi, mis jääb väljapoole avalikke sõnavõtte.

13:09 Esimees Eiki Nestor

Martin Helme, palun!

13:10 Martin Helme

Aitäh! Suurepärane, et ma ka sõna sain! Minu meelest ei ole teil, härra minister, mitte mingit õigust – ei moraalset ega sisulist õigust – rääkida midagi väärtustest. Sotsiaaldemokraadid lasevad täna täielikult oma lipu vardast alla, jättes hääletamata kõige olulisemas väärtusküsimuses, milles te olete siin aastaid poose võtnud. Ja millise põhjendusega? Sellise põhjendusega, et äkki muidu juhtub niimoodi, et teile mittemeeldiv erakond saab valitsusse või lihtsalt positiivse punkti. Kas te ei leia, et olukorras, kus te olete aastaid naistevastase vägivalla teemal trummi tagunud ja jätate nüüd, kui üks minister on selle koha pealt, nagu te ise ütlesite, pudru kokku keetnud, seisukoha võtmata ehk aitate tal valitsuses edasi olla, oleks suurepärane, kui te sel teemal rohkem midagi ei räägiks? Ärge enam kunagi rääkige midagi väärtustest või naistevastasest vägivallast!

13:10 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Küsimust ei olnud, aga suur tänu selle kommentaari eest! Te ütlesite, et me ei võta seisukohta. Me oleme väga selge seisukoha võtnud, see on täiesti ühemõtteline ja ühene. Aga mis puudutab neid sõnu, millega opositsioonierakonnad kavatsevad täna või millalgi lähiajal minister Reinsalut umbusaldada, siis me oleme tõesti päris suures kimbatuses. Ma loomulikult austan Eesti demokraatiat ja seda, et poliitilistel jõududel on erinev nägemus ühiskonnast ja ühiskonnagrupidest, aga minule on väga paljud teie fraktsiooni ja erakonna seisukohad naiste ja nende rolli, eri ühiskonnarühmade kohtlemise kohta sügavalt vastuvõetamatud. Eile näiteks nimetas üks teie erakonna liige lasteta naisi viljatuks elemendiks. Te olete ka Istanbuli konventsiooni vastu võidelnud, rääkides naistevastase vägivalla kontekstis traditsioonilistest soorollidest.

Ma tõepoolest arvan, et see ei ole see Eesti ühiskond, mida me vajame. Aga loomulikult on teil meie demokraatlikus ühiskonnas õigus teistmoodi arvata. Lihtsalt siiani on need erakonnad, kes jagavad ühiskondlikke baasväärtusi, üldiselt nendes küsimustes ka ühtemoodi mõelnud. Ma olen natuke kimbatuses, sest nn liberaalne erakond, Reformierakond, on selles küsimuses teiega ühte paati minemas, ja ma ei saa täpselt aru, millistest väärtustest lähtuvalt.

13:13 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

2. 13:13 Riigiasutuste Tallinnast väljaviimine

13:13 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on riigihalduse ministrile Jaak Aabile. Mart Helme, palun!

13:13 Mart Helme

Aitäh, härra eesistuja! Lugupeetud minister! Teatavasti on praeguse valitsuse üks eesmärke hajutada Eesti valitsemist üle kogu riigi territooriumi ja viia teatud hulk riigiasutusi pealinnast välja. Minu küsimus on niisugune: kas teil on olemas täielik ülevaade nendest inimestest, kes on valmis provintsi minema? Palun vabandust, et ma sellist sõna kasutan! Kas teil on täielik ülevaade nendest inimestest, kes on seni töötanud maavalitsustes või muudes kohalikes asutustes ja kes liituksid kohtadel väljaviidavate asutuste meeskondadega? Kas see toob kaasa kulusid, sh elamispinna rajamise, koolivõrgu kohendamise ja muu seesugusega seotud kulusid? Kas valitsusel on sellekohane ülevaade olemas?

13:14 Riigihalduse minister Jaak Aab

Täna küsimuse eest! Austatud esimees! Lugupeetud Riigikogu liikmed! Hea meel on vastata sellel aktuaalsel teemal. Esiteks tahan kindlasti rõhutada, et see on protsess. Praegune valitsus püstitas tõesti juba ligi aasta tagasi sellise eesmärgi regionaalpoliitilise meetmena: selleks, et maapiirkonnas, maakonnakeskustes säiliks riigi kohalolek ja vastava kvalifikatsiooniga töökohad, tuleks keskvalitsuse asutuste töötajaid ehk neid töökohti pealinnast välja viia.

Seda tehakse erinevas vormis, nii asutuste, struktuuriüksuste kui ka üksikute töökohtade kaupa, mis on täiesti loogiline. Paljud asutused teevad nii, et kui Tallinnas vabaneb töökoht ehk inimene lahkub töölt, siis viiakse see töökoht maapiirkonda või otsitakse seal vastavat töökohta, eriti kui seal on esindus olemas. Keskkonnaministeeriumi haldusalas on küllaltki paljude töökohtadega nii läinud, läheb ka sel aastal ja järgmisel aastal. Ei tasu võtta seda tuhandet kui mingisugust kampaaniat ja eesmärki omaette. Me tahame, et see protsess jätkuks.

Kindlasti on sellel positiivne mõõde. Toon näite. Hiljuti käis siin Saaremaa vallavanem. Teate küll, et seal ühines peaaegu kogu maakond üheks vallaks. Nad kuulutasid osa töökohtade täitmiseks välja avaliku konkursi ja ise ka imestasid: juristid ja IT-töötajad, st väga kvalifitseeritud spetsialistid, otsisid Saaremaal tööd. Nad on siia maani olnud sunnitud Tallinnas tööl käima. Kui kohapeal oleks vastava kvalifikatsiooniga töökohti, siis nad töötaksid hea meelega Saaremaal. Kindlasti on tulevikusignaal selline: noored, te ei pea peale ülikooli Tallinnasse tööle tulema, teil on võimalik töötada ka maapiirkonnas, maakonnakeskustes.

13:16 Esimees Eiki Nestor

Mart Helme, esimene täpsustav küsimus, palun!

13:16 Mart Helme

Aitäh! Ma ei saanud siiski selget vastust, kas valitsusel on ülevaade – kasutame isegi sellist sõna nagu "nimekirjad" – potentsiaalsest tööjõuressursist, potentsiaalsetest töötajatest nii Tallinnas kui kohtadel või niisugused nimekirjad puuduvad.

13:16 Riigihalduse minister Jaak Aab

Ministeeriumid on mulle esitanud need plaanid, mille järgi – rõhutan, teatud ajagraafiku järgi, st eelmine aasta, see aasta, järgmine aasta – töökohad pealinnast välja liiguvad. Selle taga on konkreetsete asutused ja konkreetsete numbrid ning see on protsess. Üleöö ei saa ühtegi asutust ega tegevust välja viia, aga eesmärgid täituvad pidevalt. Uuesti soovin minna selle ülevaatega valitsuskabinetis veebruari lõpus või märtsi alguses. Selleks ajaks on olemas ka täpsem info, kui palju töötajaid on välja läinud ja kui palju on minemas, ehk ajagraafik on selge.

Aga jah, 5. detsembril kinnitas valitsus ära selle plaani, mille ministeeriumid on kolme aasta peale esitanud. Seal on üle 1000 töökoha, mis on konkreetsete asutuste ja konkreetsete numbritega kinnitatud. Samas otsustati valitsuskabinetis, et me ei saa sellega lihtsalt rahul olla, vaid me tahame, et see protsess jätkuks. Seega koostati nimekiri sellistest asutustest, kes võiksid analüüsida oma võimalusi pealinnast veel töökohti välja viia. Siin on öeldud, et ilmtingimata viiakse välja 13 pea- ja keskkontorit.

Mustvalgelt võttes see päris nii ei ole – me ootame ikkagi nende ministeeriumide ja asutuste vastuseid. Seda aega pikendati veidi, ma saan need veebruari alguseks. Aga juba praegu on tulnud positiivseid vastuseid: nii mõnigi asutus on võtnud plaani veel kümneid-kümneid töökohti pealinnast välja viia.

13:18 Esimees Eiki Nestor

Mart Helme, teine täpsustav küsimus, palun!

13:18 Mart Helme

Aitäh! Mu küsimuse teine pool puudutas majanduslikke aspekte. Kas elamispinna, koolide ja lasteaedadega seotud probleemide lahendamine ning abikaasadele tööhõive tagamine jääb pealinnast välja liikuvate töötajate oma mureks või on valitsusel mõni plaan?

13:18 Riigihalduse minister Jaak Aab

Aitäh! Töökohtade väljaviimisega seotud tavakulud vastavas asutuses tuleb katta selle asutuse või ministeeriumi eelarvest. Küll on aga ühekordseid kulusid, mis on seotud koondamisega, uuesti värbamisega, võib-olla ka mõningate ruumide korrastamisega, kui me räägime mingisugusest suuremast üksusest. Need taotlused esitatakse riigi eelarvestrateegia koostamise käigus sellel kevadel. Kõik asutused saavad seda teha, kui neil tekib selliseid ühekordseid kulusid.

Laiem vajadus ja probleemid on ka nüüdseks selgemad. Näiteks on Eesti Geoloogiateenistuse ametlik asukoht 1. jaanuarist Rakvere. Ja tõesti on seal üks probleem, mis kerkib – see üleminek toimub ju teatud aja jooksul –, elamispinna olemasolu. Ma väga loodan, et me saame seda küsimust vähemalt leevendada eluasemeprogrammiga. Tuleks teha koostööd kohalike omavalitsustega, et oleks võimalik rajada eluasemeid, kortermaju, selle programmi abil, mida juhib Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, konkreetselt Urve Palo. Koostöös oleks riik nõus panustama 50% ja omavalitsused 50% – selline on üldreegel. Uue vooru jaoks neid tingimusi veel täpsustatakse.

13:20 Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

13:20 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea minister! Ma jätkan viimast küsimust. Eile andis Anu Kaupmees Vikerraadios ülevaate Rootsis toimuvast. Sealses valitsuses ja parlamendis on alustatud samasugust debatti, et riigiasutusi soovitakse Stockholmist välja viia. Nende jaoks on väga tõsine kaalutlusalus see, et ühe ametikoha väljaviimine maksab 1 miljon Rootsi krooni, mis on väga suur koormus riigieelarvele. Te olete korduvalt öelnud, et ametite viimine maakondadesse on valitsuse prioriteet, ehkki valitsus ei ole selleks konkreetseid vahendeid ette näinud, st peamine raskus on ikkagi asutustel endil. Kokku võttes: kuidas te siis ikkagi saate kolme aastaga selle valitsuse prioriteedi täita? Mis on nende asutuste motivaatorid?

13:21 Riigihalduse minister Jaak Aab

Täna küsimuse eest! Kindlasti on sellised küsimused kerkinud. Nagu ma ütlesin, algas see protsess eelmisel kevadel. Ministeeriumid ja asutused ise saavad plaane tehes, neid töökohti järjest enam kaardistades teada konkreetsed numbrid: kui palju on ühekordseid kulusid, kui palju tuleks leida kas või väikseid investeerimiskulusid. Midagi on neile siiski ette nähtud.

Meil käib ka riigimajade projekt, mis tähendab n-ö kinnisvara seisu korrastamist maakonnakeskustes. Asutused paiknevad väga killustatult, eri pindadel laiali, ja maavalitsuste kadumisega tekkis ju ka vakantseid pindu. Nüüd on võimalik asutusi ümber paigutada ja arvestada ka riigiasutuste väljaviimisel nende ruumivajadustega. Selleks on ka teatud investeringuvahendid ette nähtud. Viimane kord oli nii valitsuskabinetis kui ka riigireformi koordinatsioonikogus, kus on esindatud kõik ministeeriumid vähemalt asekanstleri tasemel, jutuks, et ministeeriumid esitavad sellised taotlused riigi eelarvestrateegia koostamise käigus, mis nüüd kevadel tuleb. Nende taotlustega arvestatakse ka kulutuste tegemisel.

13:22 Esimees Eiki Nestor

Andres Herkel, palun!

13:22 Andres Herkel

Aitäh, härra esimees! Austatud minister! Kui töökoht kaob Tallinnas ja seatakse sisse kusagil maakonnas, kus on inimene olemas, siis ei ole suurt probleemi – üks inimene saab kodukandis tööd. Aga inimeste liigutamine ja kõik see muu võib tekitada soovimatut kampaaniat. Oletame, et üks 13 asutusest läheb tõesti maakonda, 150 kilomeetri kaugusele Tallinnast. Kas te arvutate sel juhul kokku ka selle, kui palju suurenevad nii ministeeriumi kui ka selle töötaja isiklikud transpordikulud, kui tal ei õnnestu sinna perekonda kaasa võtta? Siis tekib ju olukord, kus tuleb maksta riigimajas elamise eest ja nädalavahetusel perega suhtlemiseks autoga ühest Eesti otsast teise sõita.

13:23 Riigihalduse minister Jaak Aab

Täna küsimuse eest, mis on jälle õige ja aktuaalne! Nagu me rääkisime, on geoloogiateenistus üks suurem asutus, mis läheb tõesti korraga, terve asutusena, Tallinnast Rakverre. Üleminekuperiood ei ole kerge, seal on kindlasti probleeme, mida tuleb lahendada. On ka teatud kulutusi. Just täna vestlesin Kalev Kallemetsaga, kes on geoloogiateenistuse juht. Ta rääkis nendest probleemidest. Aga ta tõi ka positiivse näite, mida toetab senine asutuste Tallinnast väljaviimise praktika, et teatud ajal liigub küllaltki palju inimesi nende töökohtadega kaasa. Nad kas käivad sinna tööle või leiavad elamispinna. Lõpptulemus on see, et umbes 25% inimestest läheb Tallinnast töökohtadega kaasa ja 75% töötajatest leitakse kohapealt.

Kas inimesi on võimalik leida? Seesama Kalev Kallemets tõi positiivse näite. Neil oli vaja kuulutada välja konkurss kolme koha täitmiseks, laekus 50 avaldust ja enamik neist kohapealt – täiesti kvalifitseeritud inimestelt. Nii et valik on päris lai. Paljud inimesed on siamaani sunnitud käima Rakverest ja Kuressaarest Tallinnasse tööle, sest kohapeal nende kvalifikatsiooni vajavaid töökohti lihtsalt ei ole. Kui need inimesed saaksid töötada oma kodukohas – ükskõik, kas nad juba elavad seal, on neil seal maakodu või juured –, oleks see igal juhul väga positiivne. Ühisministeeriumis viidi läbi küsitlus: 1100 töötajast kolmandik vastas, et nad oleksid hea meelega nõus töötama väljaspool Tallinna.

13:25 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

3. 13:25 SKAIS2 arengud

13:25 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on sotsiaalkaitseminister Kaia Ivale. Monika Haukanõmm, palun!

13:25 Monika Haukanõmm

Täna, härra juhataja! Lugupeetud minister! 2012. aastal alustati mastaapse SKAIS2 arendusprojektiga, mis kahjuks lõppes suure mulli lõhkemisega ja eelmisel aastal arendajaga kompromisskokkuleppe saavutamiseega. Eelarve on kokku umbes 8 miljonit, sh 1,5 miljonit SKAIS1 nn reanimeerimiseks, et saaks üldse teenuseid edasi menetleda ja toetusi maksta. See on väga hea, st loomulik on, et ükski teenus ega makse ei tohi jääda saamata. Räägime rahast. Viimati arutasime seda teemat pikalt eelmise aasta mais arupärimise vormis. Palju aega on mööda läinud. Tahaks teada, kui palju on tänaseks SKAIS1 ja SKAIS2 arendamiseks raha kasutatud, kui palju on planeeritud uue hanke tarbeks, mis peaks kohe-kohe lõppema või on lõppenud, ja millal see asi valmis saab.

13:26 Sotsiaalkaitseminister Kaia Iva

Aitäh! Austatud juhataja! Head Riigikogu liikmed! Hea küsija! Räägime sellel aktuaalsel teemal, sest kindlasti on äärmiselt oluline kogu see infosüsteem, mis aitab inimestel neile ettenähtud hüvitised ja toetused õigel ajal ja kvaliteetselt kätte saada. Julgen ka väita, et sotsiaalsfääriga seotud infosüsteeme on pigem tagasihoidlikult arendatud, mitte väga innovaatiliselt ega kiiresti. Ja see on isegi meeldiv, et nõudlus teenuste järele on olemas ja on kasvanud arusaam, et need teenused peavad olema mõistlikult tagatud.

Nüüd nendest rahanumbritest, kui palju on sellele arendusele seni kulunud. Selle ülevaate, missugused olid need summad, andsin ma juba arupärimise käigus, ma ei kordaks neid. Küll aga tulen nende numbrite juurde, mis on planeeritud selleks aastaks, ja räägin, missugused summad jäid üles kokkulepete sõlmimise järel. Meeldetuletuseks nii palju, et 2016. aasta lõpus, kui oli aru saada ja näha, et asjad vajalikus tempos ei valmi, ning sõlmiti juba üks kompromissleping, maksis tööde teostaja Sotsiaalministeeriumile hüvitisena 180 000 eurot. Eelmise aasta oktoobris, kui sõlmiti uus kompromissleping, maksis Tieto meile kompromiss-summana 270 000 eurot. Mis asjad üles jäid? Üles jäi lisaleping kriitiliste tööde, väikearenduste tegemiseks, milles on nüüdseks kokku lepitud: neid tehakse raamlepingu lõpuni. 2018. aasta kolmanda kvartali lõpuni tehakse ka hooldustöid. Hooldustöid teostatakse summas 145 524 eurot.

13:28 Esimees Eiki Nestor

Monika Haukanõmm, esimene täpsustav küsimus, palun!

13:28 Monika Haukanõmm

Aitäh! Lugupeetud minister! Küsimuse teine pool jäi vastamata. See oli tuleviku kohta: kui palju on planeeritud raha uue hanke tarbeks ja millal see asi valmis saab? Aga tegelikult tahtsin ma teise küsimusena muud küsida. Eelmisel aastal ütles Sotsiaalministeeriumi siseauditi osakonna juhataja korruptsioonivastases komisjonis, et nad pööravad SKAIS2 arendusele erilist tähelepanu ja teile esitatakse raport novembris 2017. Minu küsimus on, mis selgus sellest raportist. Kus on õppimiskohad ja millele me peame uue hanke käigus erilist tähelepanu pöörama?

13:29 Sotsiaalkaitseminister Kaia Iva

Aitäh! Eelmise küsimuse jätkuks, et ma mainisin ka väikesemahulisi töid. Kuna küsisite raha kohta, siis ütlen, et nende kriitiliste väikearenduste jaoks, s.o lepingu lisa 3, on planeeritud 124 476 eurot. Nüüd, mis on sellest edasi saanud, milline on ajakava? Nagu rääkisime, oli eelmise aasta lõpus loomulikult plaanis kuulutada välja uus raamhange. See kuulutatigi välja 21. detsembril ja pakkumiste tähtaeg on 15. veebruar. Siis on näha, millised on pakkujad, ja saab hakata läbirääkimisi pidama, kuidas edasi minna. Praegu on meil kindlasti vaja edasi minna toetavate baaskomponentidega, vaadata üle see arhitektuur. Meil on ju ootel perehüvitised, sotsiaalteenused ja vanemahüvitised – need on mõistlik teha kohe uude süsteemi.

Nagu öeldud, selleks aastaks on raha olemas. Järgmise aasta raha koha pealt on Rahandusministeeriumiga n-ö riigieelarve protsessi minek kokku lepitud. Praegu käivad läbirääkimised majandusministeeriumiga, et neid summasid täpsustada ja vaadata üle ajakava. Näiteks 6. veebruaril on kohtumine Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga, et see pool täpsemalt üle vaadata. Selleks, et ei oleks sellist asja, et midagi oleks jäetud ütlemlata, summadest veel nii palju, et sellel aastal on plaanis ka väike töövõimereformiga seotud arendus, milleks on eelarvesse planeeritud 134 900 eurot.

Milline on täpsem ajakava selle kõige planeerimisel? Ma esitasin kevadel selle info, mida meile üldjoontes vaja on. Kui raamhanke konkurss on lõppenud, saab ühelt poolt hakata täpsemalt pakkujatega läbi rääkima ja teiselt poolt vaatama, kuidas me eelarvesse mahume.

13:31 Esimees Eiki Nestor

Monika Haukanõmm, teine täpsustav küsimus, palun!

13:31 Monika Haukanõmm

Hea minister! Ma saan aru, et teema on lai, tekib palju küsimusi ja vastused on pikad. Aga ma ei saanud ikkagi päris täpselt aru, millal peaks see asi lõplikult valmis saama, nii et me saaksime öelda: nüüd on eelmine SKAIS tegevuse lõpetanud ja SKAIS2 on valmis. Seda vastust ma ei saanud, proovime kolmas kord veel. Ja kui palju see siis lõplikult maksma läheb? Eelmisel või üle-eelmisel nädalal teatas asekanstsler Aaviksoo oma lahkumisest, mis tekitas paratamatult küsimuse, kas need asjad on omavahel seotud. Kommentaaridest ja artiklitest jäi ka õhku küsimus, kas tegemist on ametniku vastutuse

võtmisega ühe ebaõnnestunud projekti puhul. See viib loomulikult selle mõtteni, et kui SKAIS2 arendus on sama keeruline ja pikaajaline protsess, siis kas me ei peaks mingil hetkel rääkima ka poliitilisest vastutusest. Sellega on ju tegelikult paljud ministrid seotud olnud.

13:32 Sotsiaalkaitseminister Kaia Iva

Aitäh! Kui te küsite, kui palju see infosüsteem maksma läheb ja millal ta valmis saab, siis vastus on selline nagu Tallinna linna puhul – infosüsteem ei saa kunagi päris valmis. Teie, lugupeetud riigi- ja rahvaesindajad siin saalis, võtate järgemööda vastu uusi seadusi. Iga vastuvõetud seadus loob selle absoluutselt vajaliku eelduse, et ka IT-lahendused on vaja sellega kooskõlla viia. Ma juba nimetasin peretoetusi. Kui me läheme nendega edasi, siis järgmine teema on näiteks pensionireform, millega tehakse edasi vajalikke muudatusi. Nii et SKAIS2 arendus ei ole kindlasti ühe ega kahe aasta küsimus ja see, kui palju kõik maksma läheb, selgub hanke käigus. Kui ma oskaksin seda praegu öelda, oleks see küll suhteliselt huvitav.

Kui te küsite, miks üks või teine ametnik ministeeriumist lahkub, siis põhjused on ju alati erinevad. Praegusel juhtumil hakkab meie ministeeriumis läbi saama üks pikk protsess: infosüsteemide haldamine on viidud üle TEHIK-usse. See infosüsteemide haldamise organisatsioon koondab vajaliku tööjõu, kes ühest küljest juhib protsesse, aga on võimeline ka nendesse protsessidesse sisse minema. Meie ministeeriumisse on jäänud alles suhteliselt väike osa IT-arenduste valdkonnast. Nii et see on ilmselt väga oluline põhjus ja vastus sellele, mis pärast inimesed otsivad ka uusi väljakutseid ja leiavad rakendust mujal.

13:33 Esimees Eiki Nestor

Andres Herkel, palun!

13:34 Andres Herkel

Aitäh, härra esimees! Austatud minister! Nagu Monika Haukanõmm viitas, oli eelmisel aastal korruptsioonivastases komisjonis tööpoolest Sotsiaalministeeriumi siseauditi juht, kes osutas sellele, et SKAIS2 kohta valmib ettekanne ministrile. Ma saan aru, et see on ammugi valmis, teie laual on see olnud. Siis oli juttu ka sellest, et seda tuleks komisjonile tutvustada. Ma saan aru, et see dokument on olemas. Palun andke sellest ülevaade! Kas seal on tööpoolest esitatud ka mingisugused vastutuse kohad? Miks tehti niisugune hulk valeotsuseid ja miks läheb see asi lõppkokkuvõttes riigile niivõrd kalliks maksma? Ja kas ka avalikkus saab selle ettekandega tutvuda?

13:34 Sotsiaalkaitseminister Kaia Iva

Aitäh! Me oleme sisekontrolli ja siseauditi poole pealt selle töö kaheks jaotanud. Üks pool on ministrile ja ministritele nõu andmine, mida ma eelmisel aastal ka küsisin. Nõuandev töö ministrile ei ole avalik. See on informatsioon, mille põhjal saab minister oma edasisi käike plaanida ja küsida täiendavat informatsiooni.

Mis puudutab seda auditit, siis me vaatasime aasta alguses üle ajakava, mis auditid sel aastal tulevad. Kõnealune audit ei ole valmis, aga see valmib peagi ja kahtlemata saab sellest avalik dokument. Minu teada on meie siseauditi juht ka Riigikogu komisjoniga kohtunud või kohtub lähiajal. Kui see audit valmis saab, siis on see iseenesest avalik dokument, aga kindlasti annab meie siseaudiitor ka komisjonile ülevaate, mis numbrid, mis nõuanded ja mis järeldused seal on. Nii et kahtlemata hakkab kogu informatsioon selle kohta olema avalik.

13:36 Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

13:36 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea minister, kas ma sain õigesti aru, et teie väga konkreetne ettepanek Riigikogule on, et lõpetage SKAIS2 puudutavate seaduste vastuvõtmine? Ja nagu ma teie vastusest aru sain, siis me räägime tõenäoliselt lõputust ajast – nii nagu Tallinna linn ei saa valmis, ei saa ka SKAIS2 valmis. Kui me räägime IT-arendustest Sotsiaalministeeriumi valdkonnas, siis me oleme ju kogu aeg saanud IT-spetsialistidelt selle vastuse, et tegemist on väga spetsiifilise valdkonnaga. Seal on väga oluline, et

ministeeriumi valdkonnaspetsialistid oskaksid detailselt suunata, mida täpselt oleks vaja kätte saada. Te vallandasite asekancleri. Kes seda siis nüüd juhib ministeeriumi poolt vaadates? Nagu ma aru saan, ei pruugi ju IT-süsteemi haldav asutus või firma, mida te ei nimetanud, konkreetset kursis olla riigi tegelike vajadustega, st mis teenuseid on vaja sealt kätte saada.

13:37 Sotsiaalkaitseminister Kaia Iva

Aitäh! Mul on kohe väga kahju, sest te olete kogu eelnevast jutust valesti aru saanud. Ma proovin uuesti selgitada. See, kui me ütleme, et iga seaduse vastuvõtmisel on vaja teha ka vastavaid IT-arendusi, on loomulik protsess. See on normaalne ja nii ongi. Loomulikult tuleb iga seaduse vastuvõtmisel kaaluda, kui kiiresti on võimalik neid teha, kui suured on kulud, milline on ajaraam – seda tuleb kahtlemata teha. Aga see on normaalne, loomulik protsess, et seadused võetakse vastu ja vastavalt sellele tuleb teha ka IT-arendusi. Teie teine väide oli, et Sotsiaalministeerium on vallandanud ühe või teise ametniku. Te olete jälle täiesti valesti aru saanud: seda ei ole olnud. See, kui inimene liigub ühelt töökohalt teisele, on tänapäeval täiesti normaalne protsess. Nii et siin ei tasu näha mingeid suuri kõrvu.

Edasi, loomulikult on oluline, et tellija teaks, mida ta tellib. Sotsiaalministeeriumil on olnud erinevaid partnereid. On olnud neid, kes on olnud n-ö tublimad, st saanud võib-olla mitte väga tugevast lähteülesande püstitusest õigesti aru ja osanud õigeid küsimusi küsida, aga on olnud ka partnereid, kellega pole nii hästi läinud. SKAIS2 puhul oli see teine variant. Just nimelt see, mida ma enne kirjeldasin ja mida Sotsiaalministeerium eelmisel aastal tegi – lõi Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse ning koondas sinna kompetentsi, leidis pädevad inimesed –, on see oluline töö, mis oli seni tegemata. Sellist väga tugevat ja ka sisu sisse nägevat kompetentsi ei olnud sotsiaalvaldkonda enne üldse kaasatud. Sama tee on oma kompetentsi tõstmisel ja tööjõu, uute inimeste leidmisel valinud Sotsiaalkindlustusamet. Nad soovivad osata väga täpselt kirjutada, millist teenust inimene vajab, et see teenus oleks kaasaegne ja efektiivne. Nii et just nimelt sellised olulised sammud on ära tehtud ja ministeeriumi ametnike roll mõnevõrra väheneb, sest see kompetents on mujal.

13:39 Esimees Eiki Nestor

Täna väga! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

4. 13:39 Regionaalhaldus

13:39 Esimees Eiki Nestor

Nüüd vastab riigihalduse minister Jaak Aab küsimusele, mille esitab Arto Aas. Palun!

13:39 Arto Aas

Aitäh! Austatud minister! Tahan rääkida maavalitsustest ja nende järeltulijatest tänapäeval. Ma arvan, et lähiajalugu õpetas meile seda, et maavalitsuste ja maavanemate politiseerimine oli viga – see muutus poliitilise kauplemise osaks. See oli viga, mille tulemusena vähenesid maavalitsuste ülesanded, aga samal ajal kasvas nende poliitiline roll. Ja see kõik viis selleni, et juba eelmine valitsus otsustas teha maavalitsuste reformi, mille teie olete edukalt lõpuni viinud. Seetõttu küsin murelikult maakonnakeskustes asuvate regionaalsete talituste kohta, mille juhid on jällegi politiseeritud. Suur osa neist esindab koalitsioonierakondi – see on olnud poliitilise kauplemise koht. Miks te läksite ka madalama taseme ametnike politiseerimise teed?

13:40 Riigihalduse minister Jaak Aab

Täna küsimuse eest! Kõigepealt, hea kolleeg, ka maavalitsuste reform on teema, millega me mõlemad oleme tegelenud – sina alustanud ja mina jätkanud –, kuigi meie tegime selle teoks kiiremini, kui eelmine valitsus plaanis. Tööd on alustanud regionaalhalduse osakond. Maavalitsuste järeltulija on selle kohta siiski palju öeldud: kui maavalitsustes töötas 500 inimest, siis regionaalhalduse osakonna talitustes töötab kokku 67 inimest kõikides maakondades. Ainult osakonnajuhataja on Tallinnas. Kõik nad on valitud konkursi korras. 62-st täidetud kohast 52 puhul on tegu endiste maavalitsuste töötajatega, kes on väga kindlad spetsialistid: planeerijad, kohaliku omavalitsuse nõustajad, arhivaarid. Mis puudutab talituste juhte, siis nendele kohtadele kuulutati kõigis maakondades välja avalik konkurss,

nii nagu kord ette näeb. Sellega tegeles ühisministeeriumi personaliosakond, kes moodustas konkursikomisjoni, kuhu Rahandusministeeriumi haldusalast kuulus ministeeriumi juhtkond: kantsler, vastava valdkonna asekancler ja ka osakonnajuhataja, kes oli selleks ajaks juba valitud. Ja nemad langetasid oma otsuse konkursil kandideerinud inimeste vahel valides. Need konkursid olid päris mahukad, sest väga palju inimesi soovis nendele kohtadele kandideerida, ja ma loodan, et need täideti pädevate spetsialistidega. Ma ei oska selle politiseerituse kohta midagi öelda. Ka minu käest on küsitud, kas endine maavanem saab talitusejuhatajana hakkama. Arto, sa ise oled tõenäoliselt ka neid maavanemaid esitanud – vähemalt mõne nendest, kes said talituste juhtideks. Ma arvan, et ka sina kaalusid siis, kas nad on või ei ole kompetentsed. Nii et see küsimus on konkursikomisjonile.

13:42 Esimees Eiki Nestor

Arto Aas, esimene täpsustav küsimus, palun!

13:42 Arto Aas

Aitäh! Eks me kõik saame aru, et konkursse on võimalik igatepidi läbi viia: neid on võimalik viia läbi ausalt ja läbipaistvalt ning ka nii, nagu Tallinna linnas tehakse. Seal on ka konkursid, aga kõik need võidavad Keskerakonna liikmed. Jumal tänatud, et praegu ei ole kõik talituste juhid Keskerakonna liikmed – asi seegi. Aga ma arvan, et Riigikogu ees ei tohi vassida. Kui te panete nüüd käe südamele, siis kas te tunnistate seda fakti, et talituste juhte on arutatud poliitilisel tasandil? Mina tean, et see on nii olnud. Ma tean, et sotsiaaldemokraatide palvel või nõudel on see protsess tükk aega veninud, et sobilikud inimesed saaksid endale maakonnakeskustes meeldiva töökoha. See on tegelikult probleem, sest nii madala taseme töökohti ei peaks poliitilisel tasandil üldse arutama, isegi minister ei peaks selliste töökohtadega tegelema. Nii et palun ausat vastust, kas te olete neid kohti oma koalitsioonipartneritega arutanud!

13:43 Riigihalduse minister Jaak Aab

Täna küsimuse eest! Kindlasti vastan ausalt. Jah, see tekitas ažiotaži. Kõigil oligi arusaam, nagu sa isegi ütlesid, et tegu on maavalitsuse järeltulijaga ja talitusejuhataja on peaaegu et maavanem. Julgen kinnitada, et nii see ei ole. Talituse juht on riigiametnik, kellel on väga kindlad ülesanded. Tal ei ole nii suurt otsustuspädevust ega nii palju valdkondi, nagu oli maavanemal. Tal pole iseseisvat eelarvet, tegu on Rahandusministeeriumi ühe osakonnaga.

Muidugi küsiti minu käest, mis nüüd toimuma hakkab – just selle ažiotaži tõttu. Nii et ma vastan täiesti ausalt, et minu käest küsiti selle kohta. Kõik võtsidki nii, et varem ju jaotati neid kohti poliitiliselt, kas nüüd siis enam ei jaotata. Aga oli avalik konkurss ja konkursikomisjon valis välja need inimesed kandidaatide hulgast, nagu ma enne vastasin. Jah, võib küsida, kas nüüd kuskil kohapeal on talituse juhiks sotsiaaldemokraadist maavanem. Ma ei tea, konkursikomisjon kaalus seda, kas ta oli sinna kõige pädevam ja kõige parem kandidaat. Sellele küsimusele oskavad nemad vastata. Ma arvan, et nad olid päris head kandidaadid teiste kandidaatidega võrreldes. Aga me ei peaks seda teistpidi liiga palju üle politiseerima, et erakonnaliige ei tohi üldse riigiametisse kandideerida. See ei oleks ka õige. Ma arvan – ma olen sellist nalja visanud –, et erakonda kuulumine on vaat et inimõigus.

13:45 Esimees Eiki Nestor

Arto Aas, teine täpsustav küsimus, palun!

13:45 Arto Aas

Aitäh! Ma olen põhimõtteliselt sellega nõus, et erakonda kuulumine ei ole mingi puue või põhiseaduslik probleem. Seda enam tekitab aga kõhklusi selline olukord, kus koalitsioonierakondade maavanemad ja liikmed võidavad neid konkursse, aga mõne teise erakonna liikmed – ka endised maavanemad ja väga kompetentsed inimesed – heidetakse millegipärast kõrvale. See kõik kinnitab fakti, et tegemist oli poliitilise valikuga nende ametikohtade puhul, mitte võrdsetel alustel kandideerimisega. See on minu hinnangul halb poliitiline kultuur, mis on sünnitanud sellesse uude mudelisse, millesse ma muidu usun, kohe algusest peale ühe väikese probleemi: väga paljudes kohtades nähakse neid juhte ikkagi poliitikutena, ühe partei esindajatena, mitte riigi või selle maakonna esindajatena. Mul on kahju, et nii läks, aga võib-olla läheb järgmine kord paremini.

13:46 Riigihalduse minister Jaak Aab

Aitäh küsimuse eest! Esimestele küsimustele, mis sa esitasid, vastasin ma täpselt samamoodi: see oli avalik konkurss, seal oli konkursikomisjon. Mis puudutab seda, kuidas need talitused tööle hakkavad, siis seda olen ka mina uurinud. Väino Tõemets on selle uue osakonna juhataja. Ta oli ka enne regionaalhalduse osakonna juhataja, kuid tal olid teised ülesanded. Nüüd on sellel osakonnal uued ülesanded ja selle töötajad on just maakondades. Lähiajal kohtun ka nende talitusejuhatajatega. Eile käisin Võrus ja kohtusin selle maakonna talitusejuhatajaga. Me arutasime probleeme ja kindlasti ma hoian kätt pulsil. Esialgu on osakonnajuhataja tagasiside olnud selline – arvestades ka seda keerukat aspekti, et kogu aeg kerkib küsimusi nende ülesannete kohta, mis läksid maavalitsuselt üle asutustele ja omavalitsustele –, et pidevalt on vaja nõustada ja lahendada täiesti igapäevaseid aktuaalseid probleeme. Tööd jätkub. Aga ma usun, et talitused ja nende juhatajad saavad hakkama. Kui ei saa, siis tuleb teha järgmine otsus.

13:47 Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

13:47 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea minister! Ma nüüd üllatan, et opositsioonisaadik võib sellist asja küsida. Kas teil on olemas selline Exceli tabel, kus on ühes veerus need töökohad, mille maakond kaotas maavalitsuste reformi ja ka haldusreformi tulemusena, ja teises veerus loodavad töökohad? Mõtlen näiteks neidsamu talituste ametikohti pluss neid asutuste ametikohti, mis tegelikult kohapeal luuakse, mitte seda, et inimene, kes juba sõidab sinna iga päev tööle, vormistatakse nüüd ümber. Millistes maakondades on see vahe või puudujääk kõige suurem? Kus oleks vaja sellele enam tähelepanu pöörata või see analüüs puudub?

13:48 Riigihalduse minister Jaak Aab

Mul oleks sellest palju rääkida. Täna küsimuse eest! Viimasel ajal on tulnud sellega palju tegeleda. Ma ise olen ka tõesti panustanud sellesse, et see protsess edasi liiguks, ja ma paneks juurde veel ühe tabeli. Nimelt, viimase pooleteise aasta jooksul, kui kaardistati ajavahemik 2016 algusest kuni 2017. aasta 1. juulini, on avalikus sektoris töökohtade arv pidevalt vähenenud. See arv on 1400: Tallinnas 800 ja maapiirkondades 600. Kindlasti on raske ka nendel inimestel, kes Tallinnas töötaja jäävad, aga ma usun, et neil on ikkagi veidi kergem uut tööd leida, arvestades tööjõuturгу ja nende kvalifikatsioonile vastavaid pakkumisi. Küll on see keerulisem maapiirkonnas ja sellepärast on võetud see suund, et me peame sinna panustama.

Avalik sektor tõmbab Tallinnas koomale. Aga mis käivitas selle riigipalgaliste töökohtade väljaviimise? Nimelt, võrreldi osakaalusid, kui palju on keskvalitsuse töötajaid Tallinnas ja mujal, ning see Tallinna protsent oli hakanud suurenema. Viimaste otsuste tulemusena on see hakanud jälle vähenema. Nii et Tallinnas asuvate keskvalitsuse töötajate protsent väheneb: eelmise aasta alguses oli see 45, nüüd on 44 millegagi.

Mis puudutab maavalitsusi, siis seal oli kokku umbes 500 töötajat ja konkreetset sellel hetkel, kui olid koondamised, jäi ilma töötaja 150 inimest. Paljud nendest 150-st on juba leidnud tööd kohalikes omavalitsustes, ehkki mõned konkursid veel toimuvad ja inimesi võetakse tööle. Ülejäänud leidsid tööd riigiasutustes, et täita funktsioone, mis võeti üle maavalitsustelt. Neid funktsioone (nt rahvastikutoimingud) võtsid üle ka omavalitsused ja nagu ma ütlesin, täideti nendesamade talituste 62 töökohast 52 nende inimestega. Plaan on, et seal inimeste arv ei väheneks. Üks otsus võeti valitsuses veel vastu: kõik asutuste reorganiseerimised, mis toimuvad maapiirkonnas ja kus väheneb töötajate arv, tuleb kooskõlastada riigihalduse ministriga.

13:50 Esimees Eiki Nestor

Andres Ammas, palun!

13:50 Andres Ammas

Lugupeetav eesistuja! Lugupeetav minister! Kui ma küsisin üks kord peaministrilt, kui palju need talituste juhid palka saama hakkavad, siis ta vastas väga toredasti: täitsa võimalik, et nad ei hakka

rohkem saama, kui maavanemad seni said. Nüüd te lugesite meile ette, et nende funktsioonid on võrreldes maavanematega ikkagi väiksemad. Ega nad ometi hakka vähem palka saama, kui maavanemad said?

13:50 Riigihalduse minister Jaak Aab

Ametnike palgad vist kunagi ikka avalikustatakse. Minu teada on üldine palganumber maakondades üks. Harjumaal on see, arvestades töömahtu, veidi suurem, aga väga veidi. Ja talituse juhi palk on tublisti väiksem kui maavanema palk.

13:51 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

5. 13:51 EL-i eelarve sissemaksed

13:51 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on peaministri ülesannetes olevale tervise- ja tööministrile Jevgeni Ossinovskile. Martin Helme, palun!

13:51 Martin Helme

Aitäh! Meie eelmise jutu lõpetuseks ma ütlen, härra minister, et kui te üritate võrdsustada konventsiooni vastu hääletamist sellega, et mees peksab jalgadega maas olevat naist, selleks et vabandada välja oma toetust ministrile, kes seda õigustab, siis see näitab, millised küünilised, kahepalgelised ja sõgedad konjunkturistid on sotsiaaldemokraadid. Te olete jälle oma pale paljastanud ja see on täpselt nii jõle, nagu ongi ühe naisepeksu õigustava erakonna pale. Aga nüüd küsimuse juurde. Euroopa asjade asekanstler Matti Maasikas ütles meile detsembris, et Eesti on nõus Euroopa Liidu eelarvesse rohkem sisse maksma. Ja hiljuti ütles ka meie vabariigi president Kaljulaid, et Eesti peab Euroopa Liidu eelarvesse rohkem panustama. Aidake mind välja: kes tegeleb teie teadmist mööda Eestis maksumaksja raha jaotamisega? Kas nende inimeste hulka kuuluvad ka president ja asekanstlerid?

13:52 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Aitäh! Esiteks vastan teie esimesele repliigile. Mina ei ole täpsustanud seda, millises vormis naisepeksu teie erakonna liikmed õigustavad – kas seda tehakse jalgadega, kas pekstakse maaslamajaid või püstiseisjaid. Ma olen lihtsalt väljendanud oma hämmeldust nende seisukohtade suhtes, mida teie erakond on naiste rolli kohta Eesti ühiskonnas väljendanud. Minu jaoks on need pigem 19. sajandisse kuuluvad seisukohad, mis on minule sügavalt vastuvõtmatud. Aga ütlen taas kord, et loomulikult on teil demokraatlikus ühiskonnas kõik õigused oma seisukohtade väljendamiseks. Vastan ka teie küsimusele Euroopa Liidu järgmise mitmeaastase finantsraamistiku läbirääkimiste kohta. Nagu te teate, käivad praegu ettevalmistavad arutelud, millest tulenevalt on loomulikult Vabariigi Valitsus koos heade Eesti teenistujatega kujundanud ka Eesti seisukohad selles küsimuses. Vabariigi Valitsuses arutati neid 7. juunil aastal 2017 ja Euroopa Liidu asjade komisjon kiitis need siin Riigikogus heaks 3. juulil 2017. Ta arutas neid seisukohti n-ö mõttepaberi alusel, mis oli tolele ajaks avaldatud. Paanikaks ei ole põhjust, sest ametlikud läbirääkimised hakkavad pärast seda, kui Euroopa Komisjon avaldab selle aasta mais oma nägemuse sellest, kuidas võiks Euroopa Liidu mitmeaastane eelarve välja näha. Ja loomulikult kujundab Vabariigi Valitsus vastavalt sellele oma seisukoha, mida tutvustatakse Euroopa Liidu asjade komisjonile ja millele küsitakse ka parlamendi toetust. Nii et võtame rahulikult. Ärge muretsege!

13:54 Esimees Eiki Nestor

Martin Helme, esimene täpsustav küsimus.

13:54 Martin Helme

Aitäh! Me võtame täiesti rahulikult, aga lähen veel kord meie eelmise vestluse juurde. Kui teie meelest on see, kui me räägime traditsioonilise peremudeli ja soorollide kaitsmisest, võrdväärne sellega, et mees võib naist jalgadega peksta ja minister seda õigustada, ning teie seda ministrit toetate, siis te oletegi sõgedad.

Ma küsisin tegelikult, mis õigusega räägib president meie eelarveprotsessist ja mis õigusega lubab asestantsler sellist asja avalikkusele. Ma oletan, et ka Euroopa Liidule on juba mingi väga selge signaal välja saadetud, et me hakkame rohkem sisse maksma, ehkki me ju teame, et me hakkame sealt vähem saama. Ehk me mitte ainult ei suurenda panust, vaid ka sealt raha saamine väheneb. Äkki te selgitate sellele meile ära ja räägite ka avalikkusele, mida on Euroopa Liidu komisjonis ja võib-olla ka mõnel valitsuskabineti või muul istungil nende summade või proportsioonide koha pealt arutatud, st mis suunised on antud?

13:55 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Aitäh! Henn Põlluaas ütles 20. septembril 2017, kui ratifitseeriti naistevastase vägivalla vastast konventsiooni: "Konventsiooni ratifitseerimine tähendab sõda normaalse ühiskonna vastu ja räiget vägivalda terve mõistuse vastu. Konventsioon kuulutab traditsioonilised soorollid, kombed ja tavad naistevastaseks vägivallaks". (Naerab.) Eks see on loomulikult teie õigus ja valik kasutada sõnu, nagu "sõge" jne. Mina jätan need kasutamata, aga saate küll aru, mis ma mõtlen. Nüüd, rääkides Euroopa Liidu eelarve perspektiivist, siis kahtlemata ... Üks märkus siiski veel. Te ütlesite möödaminnes, et sotsiaaldemokraadid toetavad minister Reinsalu selles küsimuses. Ei toeta. Nagu ma varem ütlesin, oli see kohatu sõnavõtt valitsusliikmelt ja meie hukkamõiste seisukoht on täiesti ühene. Selles, kas sellest tulenevalt peaks talle ette heitma seda, et ta ei ole kohtunikel päid veerema pannud või lõpetanud seda poliitikat, mis on naistevastase vägivalla vastu ette võetud, jään ma teiega printsipiaalselt eriarvamusele. Ma arvan, et kohtuvõim võiks Eestis jääda iseseisvaks, aga teil on selle koha pealt teistsugune poliitiline agenda. Ma tõepoolest ei näe mingit võimalust selles küsimuses teie seisukohtade ja arvamustega ühte meelt olla.

Kui Euroopa Liidu eelarve raamist rääkida, siis ma möönan, et see on keeruline teema. Aga riik, kes on nii praegu kui ka järgmise eelarve perspektiivis netosaaja, peab selleks, et võita rohkem, ka ise rohkem panustama. Ehk teie toodud paralleel, et me hakkame sinna rohkem sisse maksma ja samal ajal sealt vähem saama, ei pea paika, sellepärast et kui üldine eelarve maht langeb, siis me kaotame netosaajana rohkem.

13:57 Esimees Eiki Nestor

Aitäh! Martin Helme, teine täpsustav küsimus.

13:57 Martin Helme

Aitäh! Ma ei tahaks kuidagi jääda kinni sellesse Istanbuli konventsiooni, aga ma juhin lihtsalt tähelepanu, et teie enda erakonnakaaslasest minister saatis meie erakonnakaaslase karu persse. See ei olnud ka väga kena, aga selle peale ei liigutanud keegi kõrvu ega nõudnud tema tagasiastumist. Teil on igal juhul topeltstandardid.

Aga ma vist ei saagi vastust küsimusele, missuguse Rooma õiguse järgi meie president ja asestantsler eelarvelisi lubadusi jagavad. Ma lihtsalt juhin teie tähelepanu sellele, et on jutuks olnud, et Euroopa Liidu fondidest raha saamine väheneb 40% ja meie panus suureneb 20%. Seega on üldine vähenemine ju 60%. Kui meile siin kuulutatatakse, et me oleme iga euro kohta Euroopa Liidust 4 eurot vastu saanud, mis tegelikult ka päris tõele ei vasta, siis edaspidi me hakkame iga äraantud euro kohta 1,5 või 1,7 eurot vastu saama. See võiks ikkagi olla läbi räägitud avalikkuses, parlamendis ja valitsuses, enne kui president ja asestantsler seda tuututama lähevad. Kas te ei leia?

13:58 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Aitäh! See täiesti tervemõistlik seisukoht on läbi räägitud nii parlamendis kui ka valitsuses. Kui Euroopa Liidu eelarve maht langeb, siis me kaotame netosaajana rohkem. Kui on võimalik kokku leppida selles, et Euroopa Liidu eelarve jääb samale tasemele või suureneb, siis on meil sellest netosaajana võita. Aga see on liiga keeruline teema, mida infotunnis käsitleda, see eeldab natukene rohkem aega. Mul on siin selles küsimuses umbes 15 lehekülge materjale, mida ma võin hea meelega

tutvustada. Igal juhul on täiesti ainumõeldav ja meie huvides see, et Eesti toetab seda, et Euroopa Liidu eelarve maht ei väheneks, nagu tahavad netomaksjad. Meie netosaajana peaksime kindlasti toetama seda, et eelarve jääks sama suureks või isegi kasvaks, selleks et Eestil oleks võimalik rohkem investeerida oma riigi ja ühiskonna arengusse.

Nüüd küsimus sellest, missuguse õigusega või millel põhinevalt on president ja kantsler – ma eeldan, et viide on Matti Maasikale – selliseid arvamusi väljendanud. Esiteks arvan, et terve mõistuse eeldus on iseenesest ka asjakohane: Eesti huvides võiks olla see, et me järgmisel perioodil saaksime Euroopa Liidu eelarvest rohkem vahendeid. Ma ei näe küll, et ükski poliitiline jõud peaks sellele vastu seisma. Võib-olla teie olete, ma ei oska seda öelda. Aga nendes aruteludes või mõtetes on kindlasti tuginetud nendele seisukohtadele, mille on Vabariigi Valitsus koos parlamendiga kujundanud. Nagu ma ütlesin, ei ole muretsemiseks mingit põhjust. Eesti ametlikke seisukohti arutatakse pärast seda, kui Euroopa Komisjon on vastava ettepanekuga välja tulnud, mis juhtub selle aasta mais. Pärast seda kujundab Vabariigi Valitsus oma seisukoha ja kindlasti on Euroopa Liidu asjade komisjonil võimalik sellele oma heakskiit anda.

14:00 Esimees Eiki Nestor

Aitäh ministritele! Infotund on lõppenud.